

Vliv globální krize a problémů uvnitř eurozóny na cestu České republiky k euru

PhDr. Jiří Malý, Ph.D.

ředitel Institutu evropské integrace, NEWTON College, a. s.

Vědeckopopularizační seminář

Společná evropská měna, ekonomický růst a sociální soudržnost

Brno, 12. listopadu 2010

Tento seminář je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Současný stav příprav ČR na zavedení eura

- Podle smlouvy o přistoupení ČR k EU se Česká republika zavázala zavést euro, jakmile splní všechna konvergenční kritéria
- Ze zavedení eura má Česká republika pouze dočasnou výjimku (derogaci), dokud všechna konvergenční kritéria nesplní, nikoli výjimku trvalou (opt-out) jako Dánsko a Velká Británie
- V současné době neexistuje žádný platný či závazný termín vstupu České republiky do eurozóny
- Česká republika má schváleny některé dílčí dokumenty k zavedení eura
- Je schválený Národní plán zavedení eura v České republice, který se zabývá technickými, organizačními a právními souvislostmi přechodu na jednotnou měnu
- Je zvolen scénář zavedení eura v České republice – „velký třesk“ („Big Bang“), tedy současné zavedení bezhotovostního a hotovostního eura v jeden časový okamžik
- Každoročně je vyhodnocováno plnění konvergenčních kritérií (stanovených primárním právem EU) Českou republikou a stupeň ekonomické sladění České republiky s eurozónou (doplňkové ukazatele, jejichž plnění nevyžaduje primární právo EU, ale které poskytují další informace o ekonomickém vývoji ČR)

Současný stav příprav ČR na zavedení eura

Tabulka 1 – Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou (rok 2009)

Konvergenční kritérium	Referenční hodnota	Hodnota dosažená v ČR	Plnění kritéria
Saldo veřejných financí	-3,0 % HDP	-5,8 % HDP	ne
Veřejný dluh	60,0 % HDP	35,3 % HDP	ano
Míra inflace	1,8 %	0,6 %	ano
Dlouhodobá úroková sazba	6,3 %	4,9 %	ano
Stabilita směnného kurzu	národní měna dva roky v ERM II bez devalvace a vnitřního pnutí	česká koruna není v ERM II	ne

Současný stav příprav ČR na zavedení eura

- Česká republika v současné době neplní 2 z 5 konvergenčních kritérií pro zavedení eura (viz tabulka 1):
  - má nadměrný schodek veřejných financí
  - česká koruna není zapojena do mechanismu směnných kurzů (ERM II)
- Fiskální výhled České republiky (*Ministerstvo financí ČR, říjen 2010*) počítá s poklesem deficitu veřejných financí ČR pod 3 % HDP až v roce 2013 (na 2,9 % HDP)
- Současná česká vláda ve svém programovém prohlášení nestanovuje žádný závazný termín přijetí eura
- Aktuální není podle vlády ČR ani zapojení české koruny do ERM II
- Není přijat obecný zákon o zavedení eura v České republice, který bude hlavním právním předpisem vytvářejícím v ČR předpoklady pro zajištění přechodu na jednotnou měnu
- Jsou vypracovány pouze základní principy obecného zákona o zavedení eura v ČR
- Neexistuje návrh podoby české národní strany euromincí

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

- Globální krize a problémy uvnitř eurozóny výrazně zpomalily přípravu České republiky na zavedení eura
- Zhoršilo se plnění konvergenčních kritérií Českou republikou kvůli zvýšení deficitu veřejných financí ČR
- Téměř se zastavily technické přípravy na zavedení eura
- Před krizí byly uváděny různé předpokládané termíny zavedení eura v ČR
  - při vstupu ČR do EU – bylo vyhlášeno cílové období zavedení eura v České republice na léta 2009-2010, avšak v roce 2006 byl tento termín odvolán kvůli obavám vlády z nesplnění některých konvergenčních kritérií, zejména kritéria deficitu veřejných financí
  - následně byly neoficiálně uváděny různé termíny možného vstupu České republiky do eurozóny, tyto termíny byly postupně odsouvány do stále vzdálenější budoucnosti – 2012 ... 2013 ... 2014 ... 2015 ... 2019 ... ???
  - současná česká vláda se k přijetí eura staví zdrženlivě a prozatím nechce stanovovat žádné cílové datum vstupu České republiky do eurozóny

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

Názory na vstup ČR do eurozóny pronesené v letech 2008-2009 (období krize)

- *„Existence české koruny do jisté míry imunizuje náš bankovní a finanční systém od zbytku světa.“*
Václav Klaus, prezident ČR, 25. 10. 2008
- *„Samostatná domácí měna se v čase krize ukázala jako dodatečný „airbag“ bránící okamžitému přelévání finančních potíží k nám.“*
Mojmír Hampl, viceguvernér ČNB, 29. 10. 2008
- *„S přijetím eura bychom neměli spěchat. Načasování vstupu nyní není otázkou života a smrti... Jsem přesvědčen, že rozvíjející se ekonomika by měla přijmout společnou měnu poté, co má za sebou naprostou většinu konvergenčního procesu. To je můj dlouhodobý pohled... Na druhou stranu, když je země v pozici ztráty autonomní domácí měnové politiky, například z důvodu vysokého objemu úvěrů a obecně zadlužení v cizích měnách, pak rozumím snaze vstoupit do měnové unie co nejdříve.“*
Mojmír Hampl, viceguvernér ČNB, 28. 7. 2009

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

Názory na vstup ČR do eurozóny pronesené v letech 2008-2009 (období krize)

- *„Mnozí představitelé průmyslu, vývozců a výrobců aut v poslední době velmi hlasitě přesvědčují českou veřejnost, že by jim s eurem bylo lépe... Příliš silný kurz, se kterým slovenská ekonomika do eurozóny vstoupila, začíná tuto ekonomiku stále viditelněji zatěžovat. Považoval bych za přínosné, kdyby si představitelé exportérů a průmyslu začali ve svých doporučeních ohledně eura tuto skutečnost uvědomovat.“*
Miroslav Singer, tehdejší viceguvernér (dnes guvernér) ČNB, 15. 4. 2009
- *„Hovoříme-li o letech 2013 a 2014, což jsou podle mého názoru reálné termíny přijetí eura, pak je to věcí politických rozhodnutí, a padne-li takové rozhodnutí, je v silách České republiky ta kritéria dodržet.“*
Miroslav Kalousek, ministr financí, 15. 4. 2009

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

Názory na vstup ČR do eurozóny pronesené v letech 2008-2009 (období krize)

- *„Bylo by mylné se domnívat, že dopady krize budou mírnější pouze proto, že naše země nezavedla euro. Najdeme řadu zemí, které si rovněž uchovávají národní měnu, ale přesto problémy pociťují výrazně. Příkladem může být Maďarsko, Ukrajina nebo Island... Aktuálně nevidím žádnou konkrétní úlevu, kterou by koruna proti krizi přinášela. Zůstáváme malou otevřenou ekonomikou s exportem především do zemí EU. I nadále se dá očekávat rozkolísaný kurz koruny s tendencí k nepřiměřenému posilování, útoky finančních spekulantů a nejistota pro přímé zahraniční investory. To vše přinese další problémy českému průmyslu, který by proto výrazně přivítal termín brzkého zavedení eura.“*
Martin Jahn, viceprezident Svazu průmyslu a dopravy ČR, 29. 10. 2008

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

Názory na vstup ČR do eurozóny pronesené v roce 2010 (pokrizové období)

- *„Do existence společné evropské měny... bylo nainvestováno tolik politického kapitálu, že v – pro mne představitelné – budoucnosti určitě opuštěna nebude. Bude pokračovat, ale za nesmírně vysokou cenu.“*
Václav Klaus, prezident ČR, 22. 4. 2010
- *„Možná teď někoho překvapím, ale říkám, že Česká republika patří do něčeho, co bych klidně nazval německým ekonomickým prostorem. Dýchá podobným způsobem jako ostatní země v tomto německém ekonomickém prostoru. A v tomto smyslu si myslím, že by pro Českou republiku mohlo být výhodné, aby spolu s tímto prostorem vytvořila společnou měnu. Jiná úvaha je, jestli do toho patří třeba i Portugalsko.“*
Václav Klaus, prezident ČR, 2. 5. 2010
- *„Teď je to nevýhodné, čímž nechci říct, že to je naprosto vyloučené. Já si velmi dovedu představit, že v relativně brzké době se Česká republika rychle dotáhne na některé sousední západoevropské země, a pak si dovedu představit, že by zavedení eura v ČR mohlo být efektivní.“*
Václav Klaus, prezident ČR, 22. 9. 2010

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

Názory na vstup ČR do eurozóny pronesené v roce 2010 (pokrizové období)

- *„Rozkolísanost české koruny způsobuje Škodě Auto stejně jako většině tuzemských exportérů velké problémy.“*
Radek Špicar, ředitel vnějších vztahů společnosti Škoda Auto, 4. 2. 2010
- *Přes 90 procent německých firem, které působí v České republice, požaduje, aby vláda ČR co nejdříve stanovila termín pro přijetí eura.*
Z průzkumu Česko-německé obchodní a průmyslové komory, 16. 9. 2010
- *„Kolísání směnného kurzu znemožňuje zahraničním investorům spolehlivě a dlouhodobě plánovat a způsobuje nejistotu... Dodnes tu je bohužel stále situace, kdy nemáme žádné datum přijetí eura. Je to jeden z nejdůležitějších problémů ekonomiky, která se orientuje na vývoz... Proto se firmy shodují a říkají, že potřebují naléhavě euro... Je nutné, aby vláda alespoň určila datum, kdy by se mělo euro přijmout. Ať už to bude rok 2014 nebo 2017, nebo jindy, to nehraje v současné chvíli tak velkou roli.“*
Bernard Bauer, člen představenstva Česko-německé obchodní a průmyslové komory, 16. 9. 2010

Vliv krize a problémů eurozóny na cestu ČR k euru

- Globální krize a problémy v eurozóně oddálily zavedení eura v ČR
- V současné době neexistuje závazný termín vstupu ČR do eurozóny, pro českou vládu ani Českou národní banku není zavedení eura v České republice prioritou
- Na druhé straně představitelé firem a jejich organizací či sdružení vyvíjejí tlak na zavedení eura v České republice bez zbytečných odkladů, požadují stanovení cílového termínu vstupu ČR do eurozóny
- Posuny v názorech jsou patrné u prezidenta ČR – „dovede si představit“ za určitých podmínek zavedení eura v České republice
- Závazek zavést euro po splnění konvergenčních kritérií pro Českou republiku stále platí
- Při zohlednění fiskálního výhledu ČR a malého pokroku technických a legislativních příprav na zavedení eura nelze očekávat vstup České republiky do eurozóny před rokem 2015
- Po zklidnění situace v eurozóně a zlepšení pravidel jejího fungování zřejmě dojde k dalšímu zesílení tlaku podnikové sféry na zavedení eura v České republice, tomuto tlaku budou česká vláda i Česká národní banka hůře odolávat

Děkuji za pozornost